

Informasjon om ny forskrift om håndtering av farlig stoff

Regelverk

Den 8. juni 2009 trådte forskrift om håndtering av brannfarlig, reaksjonsfarlig og trykksatt stoff samt utstyr og anlegg som benyttes ved håndteringen (forskrift om håndtering av farlig stoff) i kraft.

Samtidig som denne forskriften trådte i kraft ble følgende forskrifter opphevet:

- Forskrift av 26. juni 2002 om brannfarlig vare
- Forskrift av 27. januar 2004 om brannfarlig og trykksatt stoff
- Forskrift av 9. mai 2000 om anlegg som leverer motordrivstoff (bensinstasjoner, marinaer mv.)
- Forskrift av 24. februar 2004 om transport av petroleum i rørledning over land

Forskriften er tilgjengelig på www.lovdatab.no

Ved ikrafttredelse av forskrift om håndtering av farlig stoff ble alle tillatelser, gitt med hjemmel i de nå opphevede forskriftene, opphevet.

Elektronisk innmelding av farlig stoff til DSB

Når en privatperson eller en virksomhet oppbevarer eller ønsker å oppbevare farlig stoff over visse mengder, skal det **ikke** sendes søknad til brannvesenet, men meldepliktige mengder skal meldes elektronisk til DSB via Altinn.

Kriteriene for klassifisering av farlige stoffer finnes i vedlegg 1 til forskrift om håndtering av farlig stoff. Meldegrensene finnes i vedlegg 2 i forskriften.

Under følger eksempel på meldegrens for enkelte vanlige stoffer:

Stoffgruppe	Mengde	Eksempel på stoff
Brannfarlig gass kategori 1 og 2	0,4 m ³	LPG (propan, butan eller blandinger av disse) Hydrogen LNG (flytende naturgass) Biogass Acetylen
Brannfarlig væske kategori 1 og 2	6,0 m ³	Metanol Etanol Bensin
Diesel og fyringsoljer	100,0 m ³	Diesel, gassolje og lett fyringsolje
Giftig gass kategori 1, 2 og 3	0,4 m ³	Klor Ammoniakk Svoveldioksid

Veiledningsmateriale for hvordan man skal gå frem for å melde inn farlig stoff finnes på DSBs hjemmeside: <http://www.dsb.no/no/Ansvarsomrader/Farlige-stoffer/>

Tidligere ble brannfarlige væsker delt inn i A-, B- og C-væske. Denne kategoriseringen ble forlatt ved ikrafttredelsen av den nye forskriften. Brannfarlige væsker er nå delt inn i kategori 1, 2 og 3, samt diesel og fyringsoljer.

Oppbevaring av farlig stoff

I boenhet kan det oppbevares inntil 55 liter brannfarlig gass kategori 1 og 2 og inntil 10 liter brannfarlig væske kategori 1 og 2.

I garasje, i utvendig bod, båthus eller lignende kan det for personlig bruk oppbevares inntil 90 liter brannfarlig gass kategori 1 og 2 og inntil 50 liter brannfarlig væske kategori 1 og 2.

I serveringssted, i overnattingssted og i forsamlingslokale er det ikke tillatt å oppbevare brannfarlig gass kategori 1 og 2, med mindre særskilte tiltak er iverksatt.

Hvilke særskilte sikkerhetstiltak som må iverksettes vil måtte vurderes i det enkelte tilfellet, med utgangspunkt i en risikovurdering som skal utarbeides. Eksempel på særskilt tiltak er oppbevaring av gass i nisje. Eventuelle andre særskilte tiltak bør gi en like god eller bedre sikkerhet enn den angitte nisjeløsningen. Dette innebærer i praksis at gassen i de aller fleste serveringssteder, overnattingssteder og forsamlingslokaler må oppbevares ute, med fast røropplegg til eventuelle forbruksapparater.

Temaveiledninger

DSB arbeider med å få på plass en komplett serie med temaveiledninger til forskrift om håndtering av farlig stoff. En del temaveiledninger er på plass, dette gjelder blant annet temaveiledning om forbruksanlegg som håndterer flytende og gassformig brensel. Temaveiledningene legges ut på DSBs hjemmeside straks de er ferdig. Eventuelle revisjoner av temaveiledningene vil også bli lagt der.

Temaveiledningene er tilgjengelige på DSBs hjemmeside: <http://www.dsb.no/>

Tilsynsmyndighet

Av forskrift om håndtering av farlig stoff fremgår det at brannvesenet skal føre tilsyn med at bestemmelsene i forskriften blir overholdt. DSB skal, alene eller i samarbeid med brannvesenet, føre tilsyn med virksomheter som representerer en betydelig risiko eller der DSB anser det nødvendig for å ha oversikt over risiko knyttet til ulykker.

I praksis innebærer dette at brannvesenet er den primære tilsynsmyndigheten når det gjelder de aller fleste anlegg som håndterer farlig stoff. Unntak gjelder anlegg som er samtykkepliktige (dvs. storulykkevirksomheter, virksomheter som omlaster farlig stoff fra skip til skip, og virksomheter som transporterer farlig stoff i rørledninger med driftstrykk over 16 bar).

Samtykke til håndtering av farlig stoff

Hovedregelen etter gjeldende regelverk er at det ikke lenger skal søkes brannvesenet om tillatelse til oppbevaring, omtapping og lignende av farlig stoff. Et unntak er gjort når det gjelder samtykkepliktige virksomheter (dvs. storulykkevirksomheter, virksomheter som omlaster farlig stoff fra skip til skip, og virksomheter som transporterer farlig stoff i rørledninger med driftstrykk over 16 bar). Disse skal innhente et **samtykke**. I disse tilfellene er det imidlertid DSB, ikke brannvesenet, som skal behandle søknaden. Samtykkepliktige virksomheter må også vurderes etter forskrift 26. juni 2009 nr. 855 om konsekvensutredninger.

Kompetansekrav

Forskrift om håndtering av farlig stoff krever at den som prosjekterer, konstruerer, produserer, installerer, drifter, endrer, reparerer, vedlikeholder eller kontrollerer utstyr og anlegg skal ha **nødvendig kompetanse**. Tilsvarende gjelder enhver som håndterer farlig stoff utover det som er beregnet for personlig bruk.

I temaveiledningene vil man finne mer konkret anvisning på hvilket nivå kompetansen for de forskjellige aktørene bør ligge på for at man kan sies å inneha **nødvendig kompetanse**.

Virksomhetene skal påse at ansatte har nødvendig kompetanse og gi opplæring slik at alle arbeidsoppgaver kan gjennomføres på en sikker måte både ved normal drift og ved unormale situasjoner og driftsbetingelser. Opplæringen skal også omfatte rutiner og forholdsregler ved uhell og ulykker.

Kontroll

Ved konstruksjon, produksjon, installasjon, endring og reparasjon av utstyr og anlegg skal det gjennomføres kontroll for å påse at utstyr og anlegg er formålstjenelig og sikkert.

Tilsvarende skal utstyr og anlegg underlegges en systematisk tilstandskontroll i driftsfasen. Hyppighet og omfanget av kontrollen må tilpasses utstyrets og anleggets driftsbetingelser. DSB har i temaveiledningene gitt anbefalte kontrollintervaller for en rekke utstyr og anlegg. Den som skal kontrollere anlegget må ha nødvendig kompetanse.

Enkelte virksomheter og anlegg er underlagt krav om kontroll utført av uavhengig kontrollinstans/virksomhet (i forskriften omtalt som **uavhengig kontrollør**). Dette gjelder:

- Samtykkepliktige virksomheter
- Kjeler over en viss størrelse
- Anlegg som alene eller sammenkoblet inneholder mer enn 400 liter giftig gass kategori 1, 2 eller 3 (eks. klor, ammoniakk og svoveldioksid)
- Gassanlegg for bruk av brannfarlig gass kategori 1 eller 2 (for eksempel LPG, naturgass, hydrogen, acetylen mv.) tilknyttet fast rørrnett med over- eller undergrunnstank, rørsystem for distribusjon av gass, eller flaskebatteri

Unntatt fra kravet om at kontrollen skal utføres av en uavhengig kontrollinstans er når gassanlegg som nevnt over er tilknyttet frittliggende eneboliger og fritidsboliger og hvor trykket er maksimalt 100 mbar når gassen føres inn i boligen. Slike anlegg skal kontrolleres av en kompetent kontrollør, men det kreves altså ikke at kontrolløren er en uavhengig kontrollør.

Med uavhengig kontrollør menes teknisk kontrollorgan, brukerinspektorat eller akkreditert inspeksjonsorgan. På DSBs hjemmeside ligger en liste over pre-kvalifiserte inspeksjonsorganer som er kompetente til å foreta kontroller med forbruksanlegg (herunder boliggassanlegg), flaskefyllanlegg, biogassanlegg og sentralgassanlegg i 2011. Fra og med 1. januar 2012 vil en oversikt over akkrediterte inspeksjonsorgan være å finne på Norsk akkreditering sin hjemmeside.

Varsling av ulykker og uhell

Virksomheter skal **umiddelbart** varsle DSB om større ulykker i forbindelse med håndtering av farlig stoff. Slik varsling bør skje telefonisk. Formålet er å gi DSB tilstrekkelig kunnskap om hendelsen til å kunne gi korrekt informasjon til publikum, media, overordnet myndighet mv.

Uhell og ulykker i forbindelse med håndtering av farlig stoff skal fortsatt rapporteres til DSB. Slik rapportering skal nå skje elektronisk, **ikke** ved bruk av skjemaet HR113.